

тів. Бачення того, що кожен сектор економіки буде виглядати в екологічній економіці виходячи зі специфіки свого місця - це відривна точка розвитку. Це бачення повинно поєднуватися з практичними діями в кожному з цих секторів, з поступовим рухом до цього бачення.

У свою чергу впровадження концепції «зеленої економіки» на практиці вимагає розробки адекватної системи оцінки, що сприяє прийняттю ефективних рішень і реалізації необхідних заходів.

Розробка оціночної системи для «зеленої економіки» в Україні повинна бути узгоджена з формуванням інтегрованої системи еколого-економічного обліку. Взаємна ув'язка екологічних і економічних (соціально-економічних) показників, їх угруповання за основними напрямками оцінки економіки даного типу дозволять створити інформаційну базу для аналізу, прийняття рішень і розробки заходів, необхідних для забезпечення «зеленого» зростання як в окремих сферах, так і країні в цілому. Як базу, можна застосувати методи оцінки запропоновані Організацією з економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), або консалтинговою компанією Dual Citizen, яка розробляє глобальний індекс «зеленої економіки» (GGEI).

Підводячи підсумок, відзначимо, що значимість «зеленої економіки» в забезпеченні стійкості розвитку в усьому світі буде тільки збільшуватися. Україна не стоїть осторонь від глобальних тенденцій. Незважаючи на необхідність суттєвої державної підтримки на цілі розвитку «зеленого» сектора, ефективні інституційна і галузеві структури дозволять формувати в країні довгострокову основу для «зеленого» зростання і розширять можливості для подолання відставання від розвинених країн.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ МІСТ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Костильова О.С.

Науковий керівник – Соболева Г.Г., канд. екон. наук, доцент

Управління конкурентоспроможністю міст є одним з найменш розроблених напрямів. В Україні, як і в усьому пострадянському просторі, управління містами, як об'єктами, з помилковою соціально-економічної природи не отримувало належних теоретичних основ. Переважна частина досліджень присвячена вивченню конкуренції на макро- та мікрорівнях, де учасниками конкуренції є країни і фірми-виробники. Останнім часом досить багато уваги приділяється мезорівням конкуренції - на рівні галузі чи регіону. Таким чином, в економіч-

ній літературі прийнято виділяти такі рівні конкурентоспроможності: товар, товаровиробник, галузь, регіон, країна. Міста ж залишаються втраченими ланкою в ланцюжку конкурентоспроможності. Їх розвиток розглядається переважно з точки зору просторового і інфраструктурного розвитку.

У західній економічній науці навпаки, саме розвитку міст, підвищенням темпів їх конкурентоспроможності надається особливе значення. Як показали підсумки міжнародного проекту «Конкурентоспроможності регіонів в умовах переходу до ринкової економіки» найвищої конкурентоспроможності відрізняються ті регіони Центральної Європи, в яких розташовані великі міста. Таким чином, великі міста – це «локомотиви» економічного розвитку країн і регіонів в умовах глобалізації. Це визначається концентрацією на території міст (в першу чергу, регіональних центрів) великої частини ресурсів, а також економічної активності.

В умовах постіндустріального розвитку в центрі уваги замість виробництва виявляється спочатку розвиток послуг, потім інформаційних технологій, в даний час в якості пріоритетного напрямку все частіше розглядається розвиток креативного сектора економіки. Як фактори, що впливають на розвиток креативної економіки, виділяють: попит, рівень доходів споживачів, рівень освіти і компетентності, спосібність створювати інфраструктури, необхідні для повноцінної реалізації знань, рівень розвитку громадського сектора, інтелектуальний капітал, наявність великих комерційних структур, вищих навчальних закладів.

Таким чином, конкурентоспроможність міста необхідно розглядати як важливу ланку формування конкурентоспроможності національної економіки. При цьому для системного управління конкурентоспроможністю необхідно виявити взаємозв'язок елементів конкурентоспроможності, що формуються на різних рівнях, а також взаємовплив елементів конкурентоспроможності виробничих і територіальних економічних систем.

Конкурентоспроможність країни залежить від можливостей конкретного виробника випускати конкурентоспроможний товар, цінові та якісні характеристики якого визначають його успіх як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Існує зворотний зв'язок, не тільки конкурентоспроможність країни, регіону, міста залежить від конкурентоспроможності фірм. Для виробництва фірмою конкурентоспроможного товару потрібні визначені умови, які можна охарактеризувати як конкурентоспроможність міста, регіону, країни, на території яких вони функціонують.

З цього випливає висновки про рекурсивності конкурентоспроможності. Це означає, що конкурентоспроможність нижчого рівня є частиною конкурентоспроможності більш високого рівня, існує взаємовплив виробничих і територіальних економічних систем всіх рівнів. Виявлення чинників конкурентоспроможності, конкурентних переваг окремих економічних систем і їх впливу на конкурентоспроможність систем як нижчого, так і вищого рівнів, дозволить вибудувати систему управління конкурентоспроможністю, починаючи від у рівня виробників до національного рівня.

При цьому особливу увагу необхідно приділяти як теорії, так і практиці управління конкурентоспроможністю міст. Оскільки підвищення конкурентоспроможності держав як центрів інноваційної активності, що залучають підприємства інноваційних індустрій та інноваційні інтелектуальні ресурси; як сприятливого середовища для формування та розвитку креативного сектора економіки створює імпульси для підвищення конкурентоспроможності всіх рівнів економічних систем. Це, в свою чергу, обґрунтовує визначальну роль міст в забезпеченні сталого розвитку країни.

ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ МОНІТОРИНГ ЯК СИСТЕМА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Крутько А.Д.

Науковий керівник – Гайденко С.М., канд. екон. наук, ст. викладач

В сучасних умовах важливим завданням для керівників і власників туристичних підприємств малого бізнесу (ТПМБ) є процес оцінки ефективності діяльності. Визначення рівня успішності функціонування екскурсійного бюро, турагентства або малого готелю на ринку можна дослідити за деякими показниками, при цьому в умовах сьогодення стандартного методу оцінки ефективності діяльності малих туристичних підприємств не існує (ТП). Деякі науковці, які займаються даним питанням, наголошують на певні показники, при цьому економісти - на доходи або прибуток, маркетологи - на частку ринку або обсяг реалізації туристичних послуг. Перед ТПМБ час від часу постає непосильне завдання розрахунку ефективності своєї діяльності в силу деяких обставин: недостача фінансових коштів, відсутність кваліфікованих працівників тощо.

Наголосимо на тому, що оптимальне досягнення результату від виконання того або іншого виду моніторингу можливо тільки за умови, що даний моніторинг комплексний характер має, припускає послідовно